

ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GÖRE TANZİMAT DÖNEMİ'NDE KIBRIS'TA BİR İRTİDÂD VE TANASSUR VAKASI

*A Case Of Apostasy and Becoming a Christian in Cyprus During the
Tanzimat Period According to the Sharia Registers*

Celâl ERDÖNMEZ*

ÖZET

Tanzimat döneminde, Osmanlı ceza hukukunda batı hukuku esaslarının yer alması, irtidâd vakalarını devletlerarası mesele haline getirdi. Bunun temel sebebi, eşitlik kavramının, hukukun esas prensipleri arasında yer almış olmasıdır. Eşitliğin, zimmi statüsündeki gayr-i Müslimlere uygulanması, batılı devletlerce Osmanlı'nın iç işlerine müdahale konusu olarak istismar edilmiştir. Çalışmanın amacı, bu durumu Kıbrıs örneğiyle de teyit etmek ve batı hukuk esaslarının ülkeye girişinin siyasi ve diplomatik baskıları da beraberinde getirdiğini ortaya koymaktır.

İrtidâd vakalarının sebep ve sonuçlarının değerlendirilmesi ve tam olarak anlaşılması, imparatorluğun farklı bölgelerinde tespit edilen örnekler üzerinde çalışılmasıyla mümkündür. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde tespit edilen İrtidâd ve tanassur vakası, mahallî örnek oluşturması sebebiyle önemlidir.

İrtidâd meselesi, genel muhakeme usulü çerçevesinde ve konunun daha iyi ortaya konulabilmesi amacıyla gözden geçirilmiştir. Osmanlı döneminde görülen İrtidâd vakaları, Osmanlı uygulamasının tespiti açısından temel kaynaklardan taranmış ve tespit edilmiştir. Mahallî dava kayıtlarının muntazaman tutulduğu Kıbrıs Şer'îyye sicillerinde tespit edilen vaka, Osmanlı Ceza Hukuku uygulamaları esas alınarak değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Batılı devletlerin meseleye bakış açıları, konsolosluk raporlarını ele alan çalışmalara ve Osmanlı Arşiv belgelerine istinaden değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kıbrıs, irtidâd, tanassur, Tanzimat, Kıbrıs Şer'îyye Sicilleri

* Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve K.K.T.C. Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümü.

ABSTRACT

The inclusion of the European law principles in the Ottoman Criminal Law during the Tanzimat period made the apostasy cases an international issue. The main reason for this is the fact that the concept of equality lies as a foundation stone of law. The application of equality to the zimmi (non-Muslims) was abused by western governments as a way of intervening to the Ottoman domestic affairs. The aim of this research is to prove this situation via the Cyprus example and to argue that the entrance of western laws to the country also brought political and diplomatic pressures.

In order to evaluate and thoroughly understand the apostasy cases, one has to study different examples in different regions of the Empire. The case of apostasy and becoming a Christian, as determined in the Northern Cyprus Turkish Republic National Archive and research Department and Pious Foundation Management is important as it is a local example.

The issue of apostasy was re-examined in the framework of general justice style, in order to clarify the matter. The apostasy cases seen during the Ottoman period were searched from the basic sources in order to determine the Ottoman application. The case, determined in the Cyprus Sharia Registers where local cases are regularly kept, was evaluated taking into consideration the Ottoman Criminal Law applications.

The view point of the western countries to this issue, were evaluated according to the studies about embassy reports and Ottoman Archive documents.

Key words: Cyprus, apostasy, becoming a Christian, Tanzimat, Cyprus Sharia Registers
